

S P

T

Pogoji za upokožitev in za nadaljevanje dejavnosti po upokožitvi ter za delo upokožencev v letu 2022, s poudarkom na aktualnih zakonskih spremembah

Predavatelj: **Dušan Bavec**, univ. dipl. prav.
Svetovalec SC OZS,
dusan.bavec@ozs.si
Tel: 01/583-0-815

VSEBINA SEMINARJA:

- Splošni upokojitveni pogoji in pogoji za nadaljevanje dejavnosti po upokojitvi v letu 2022;
- Bistvene razlike med starostno in predčasno pokojnino;
- Bonus in druge finančne vzpodbude za odlog upokojitve;
- Kdo je deležen dela pokojnine v višini 40 % in kdo ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe v višini 3%?
- Značilnosti delne upokojitve;
- Kako naj delodajalec, ki se v celoti upokoji, postopa z delavci?
- Kako lahko starejši, bodisi podjetnik ali delavec, uveljavlja pravice na zavodu za zaposlovanje?
- Kako lahko upokojenec zakonito dela?
- Kdo je deležen zagotovljene pokojnine v višini 620 € ?
- Kaj je prinesla novela ZPIZ-2 G v letu 2020?
- Kaj so prinesle novele ZPIZ-2 v letu 2021?
- Interventni PKP 7 zakon in „prisilno upokojevanje“?
- Odgovori na prejeta vprašanja ter diskusija;

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

SPLOŠNI UPOKOJITVENI POGOJI:

Za vse zavarovance so pogoji za upokojitev:

- a) zadostna starost;
- b) zadostna pokojninska doba;
- c) prenehanje zavarovanja, razen pri delni upokojitvi;
- **Ti pogoji morajo biti izpolnjeni kumulativno !**

ZAKONSKO DOLOČEN VRSTNI RED ZAVAROVANJA:

13. člen ZPIZ-2 (25. člen ZPIZ-1):

Če oseba izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več zavarovalnih osnovah, določenih v tem zakonu, se obvezno zavaruje po tisti zavarovalni podlagi, ki je v tem zakonu navedena pred drugimi:

14. člen: delavci v delovnem razmerju;

15. člen: samozaposlene osebe oz. s.p.-ji;

16. člen: družbeniki, ki so hkrati poslovodne osebe;

17. člen: kmetje;

POMEMBNO: če je zavarovanec na prednostni zavarovalni podlagi zavarovan za manj kot polni delovni čas, se za razliko do polnega delovnega časa zavaruje na drugi podlagi !

Biti zgolj t.i. „popoldanec“ s pavšalnimi prispevki ni možno !

POKOJNINSKA DOBA (BREZ DOKUPA):

POKOJNINSKA DOBA BREZ DOKUPA:

- delovno razmerje oz. efektivna delovna doba;
- opravljanja samostojne dejavnosti;
- zavarovanje na podlagi lastništva in poslovođenja družbe;
- čas prejemanja denarnega nadomestila na zavodu za zaposlovanje;
- čas porodniške;
- obvezno in prostovoljno kmečko zavarovanje;
- prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje do 31.12.2012 (ZPIZ-2E);
- katerakoli vrsta dokupa do 31.12.2012 (novela ZPIZ-2H);
- prost. zav. po 1.1.2013. če se je vključil pred 31.12.2012 in ostal neprekinjeno v zavarovanju (novela ZPIZ-2K);

NI POKOJNINSKA DOBA BREZ DOKUPA:

- **nova** prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje po 1.1.2013;
- katerakoli vrsta dokupa od 1.1.2013 dalje;
- posebna doba, npr. doba za čas skrbi za otroka v prvem letu starosti;

SPLOŠNI UPOKOJITVENI POGOJI

**v letu 2012 – zadnje leto veljavnosti starega zakona oz.
ZPIZ-1 (veljal od 1.1.2000 – 31.12.2012):**

Za moške so bili pogoji enaki, kot so bili pred letom 2000:

- a) starost 58 let in 40 let pokojninske dobe
- b) starost 63 let in 20 let pokojninske dobe
- c) starost 65 let in 15 let zavarovalne dobe

Za ženske pa so se pogoji enakomerno postopoma zaostrovali:

- a) starost 57 let in 4 mesece ter 37 let in 9 mesecev pok. dobe
- b) starost 61 let ter minimalno 20 let pokojninske dobe
- c) starost 63 let ter najmanj 15 let zavarovalne dobe

LETO	STAROSTNA MEJA		POKOJNINSKA DOBA	
	LETA	MESECI	LETA	MESECI
2000	53	4	35	0
2001	53	8	35	0
2002	54	0	35	3
2003	54	4	35	6
2004	54	8	35	9
2005	55	0	36	0
2006	55	4	36	3
2007	55	8	36	6
2008	56	0	36	9
2009	56	4	37	0
2010	56	8	37	3
2011	57	0	37	6
2012	57	4	37	9
2013	57	8	38	0
2014	58	0	38	0

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OZ Krško, 21. 12. 2021

SPLOŠNI UPOKOJITVENI POGOJI

v letu 1999:

Za moške:

- a) starost 58 let in 40 let pokojninske dobe
- b) starost 63 let in 20 let pokojninske dobe
- c) starost 65 let in 15 let zavarovalne dobe

Za ženske:

- a) starost 53 let in 35 let pokojninske dobe
- b) starost 58 let ter minimalno 20 let pokojninske dobe
- c) starost 60 let ter najmanj 15 let zavarovalne dobe

POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE po 4. odst. 27. čl. ZPIZ-2:

60 let + 40 let pokojninske dobe brez dokupa !

Leto	Moški				Ženske			
	Starost		Pokojninska doba		Starost		Pokojninska doba	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2013	58	4 (+4m)	40	0	58	0 (+8)	38	4 (+7)
2014	58	8	40	0	58	4	38	8
2015	59	0	40	0	58	8	39	0
2016	59	4	40	0	59	0	39	4
2017	59	8	40	0	59	4	39	8
2018	60	0	40	0	59	8	40	0
19,20, 21,22	60	0	40	0	60	0	40	0

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOOZ Krško, 21. 12. 2021

POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE po 1. odst. 27. čl. ZPIZ-2:

65 let starosti + min 15 let zavarovalne dobe (M in Ž)

Za **zavarovanke** od leta 2013 do 2015 prehodno obdobje glede zahtevane starosti:

Leto	Leta	Meseci	Zavar. doba
2013	63	6	15
2014	64	0	15
2015	64	6	15
2016	65	0	15
2018,19 20,21,22	65	0	15

Za moške s 15 leti zavarovalne dobe je bil že po ZPIZ-1 pogoj 65 let starosti !

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOOZ Krško, 21. 12. 2021

POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE po 3. odst. 27. čl. ZPIZ-2:

Zavarovanec je lahko v obdobju 2013 do 2015 pridobil,
zavarovanka pa od 2013 do 2019 pridobila pravico do starostne pokojnine
tudi, če je dopolnila najmanj **20 let pokojninske dobe** in starost:

Po ZPIZ-1: M: 63 let + 20 p.d.

Ž: 61 let + 20 p.d.

Leto	Starost			
	Moški		Ženske	
	leta	meseci	leta	meseci
2013	63	6	61	6
2015	64	6	62	6
2016	65	0	63	0
2018	65	0	64	0
2019	65	0	64	6
20,21,22	65	0	65	0

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOOZ Krško, 21. 12. 2021

DVE VELIKI NERESNICI ob sprejemanju ZPIZ-2, novele ZPIZ-2G...

1. Treba bo delati do 65 let !

2. Za upokojitev bo dovolj že 40 let dela !

ZNIŽANJE UPOKOJITVENE STAROSTI po ZPIZ-2:

ZARADI:

- skrbi **za vsakega** rojenega ali posvojenega **otroka**, za katerega je zavarovanec skrbel v prvem letu njegove starosti, ki ima državljanstvo RS, če ni z mednarodnim sporazumom določeno drugače;
- **Novela ZPIZ-2G: opcija, primarno za Ž – za max. 3 otroke lahko tudi po 1,36 % za enega otroka, če si iz tega naslova ne zniža starosti;**
- vstopa v obvezno zavarovanje **pred 18. letom;**
- služenja obveznega **vojaškega roka;**

je moč uveljavljati **LE ZA** pridobitev pravice do **STAROSTNE POKOJNINE !**

ZNIŽANJE UPOKOJITVENE STAROSTI NA RAČUN OTROK po ZPIZ-2:

- za 1 otroka - 6 mesecev
- za 2 otroka – 16 mesecev (6 + 10)
- za 3 otroke 26 mesecev (6 + 10 + 10)
- za 4 otroke 36 mesecev (6 + 10 + 10 + 10)
- Za 5 ali več otrok 48 mesecev (6 + 10 + 10 + 10 + 12)

Tovrstno znižanje lahko uveljavlja **primarno ženska**, (moški le, če je užival pravico do nadomestila iz naslova starševstva) in sicer:

- od 60. leta, max. do starosti 58 let (M) oz. **do starosti 56 let (Ž)**;
- od 65 let do 61 let, če ima zavarovanec 38 let p.d. brez dokupa;

ZNIŽANJE UPOKOJITVENE STAROSTI NA RAČUN SLUŽENJA OBVEZNEGA VOJAŠKEGA ROKA:

Velja le za **moške**:

- v obsegu **2/3 dejanskega služenja, max do 58. leta;**
- znižuje se od 60. leta in ne od starostnega pogoja, ki je veljal v posameznem letu – problem do konca 2017;
- znižanje tudi od 65 let do max. 63 let; POGOJ: da je zavarovanec dopolnil 38 let pokojninske dobe brez dokupa;

ZNIŽANJE UPOKOJITVENE STAROSTI

za DELO PRED 18. LETOM po ZPIZ-2:

- znižanje za **12 m/leto** (M + Ž), le od 60 let do max. 58 let (M) oz. 57 let (Ž), ne pa od 65 let;

(v prehodnem obdobju do konca 2018 se je za ženske do 56 let)

pri **kombinaciji zniževanja:**

- za moške event. na račun otrok, JLA in dela pred 18. letom znižanje max. do 58 let;

oz.

- do 57 let (Ž) – za otroke in delo pred 18. letom !

POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO PREDČASNE POKOJNINE po ZPIZ-2:

60 let + 40 let pokoj. dobe (z dok.dobo ali novim prost. zav. od 2013) !

Leto	Moški				Ženske			
	Starost		Pokojninska doba		Starost		Pokojninska doba	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2013	58	4	40	0	58	0	38	4
2014	58	8	40	0	58	4	38	8
2015	59	0	40	0	58	8	39	0
2016	59	4	40	0	59	0	39	4
2017	59	8	40	0	59	4	39	8
2018	60	0	40	0	59	8	40	0
2019, 20-22	60	0	40	0	60	0	40	0

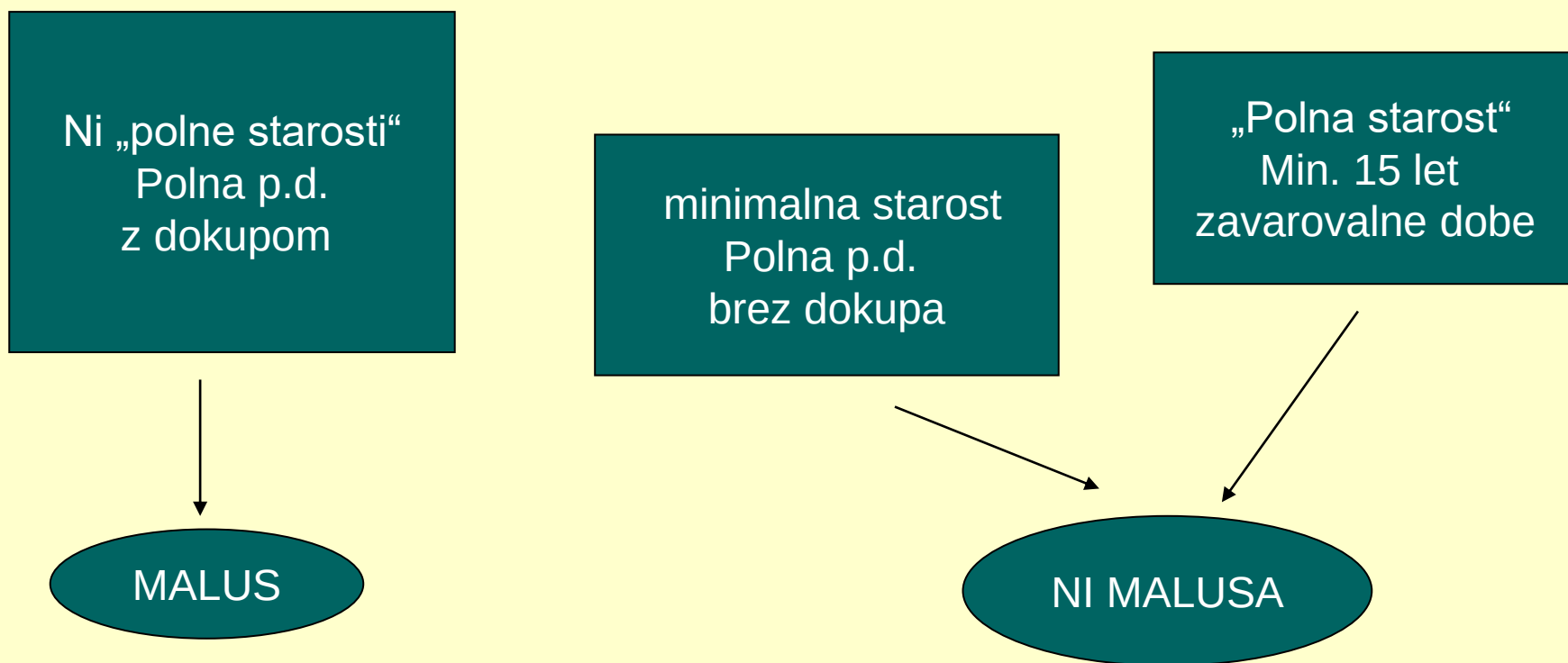
Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

“POLNA STAROST” in MALUSI po ZPIZ-2:

- **MALUS:** pri predčasni upokojitvi za vsak manjkajoči mesec od dejanske starosti zavarovanca ob upokojitvi do t.i. “polne starosti” trajni malus v višini 0,3%;
- Max. malus je za 5 let ($60 \text{ m} \times 0,3\% = 18\%$);

Leto	»Polna starost«			
	Moški		Ženske	
	leta	meseci	leta	meseci
2013	63	6	61	6
2014	64	0	62	0
2015	64	6	62	6
2016	65	0	63	0
2019	65	0	64	6
20,21,22	65	0	65	0

“POLNA STAROST” in MALUSI po ZPIZ-2:

Pogoje za priznanje pravice do predčasne pokojnine po 29. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 96/12, 39/13, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17 - ZPIZ-2) boste predvidoma izpolnili dne 02.04.2024, ko boste dopolnili starost 60 let 0 mesecev 0 dni ter 41 let 9 mesecev 2 dni pokojninske dobe.

Izračun datuma izpolnitve pogojev je opravljen ob upoštevanju:

- da boste do uveljavitve predčasne pokojnine neprekinjeno vključeni v obvezno zavarovanje,
- skupne pokojninske dobe, vključno z dnem izpolnitve pogojev, v trajanju 41 let 9 mesecev 2 dni, od tega:
- pokojninske dobe brez dokupa: 38 let 5 mesecev 2 dni
- druge zavarovalne dobe: 3 let 4 mesecev 0 dni

Ob upoštevanju skupne pokojninske dobe 41 let 9 mesecev 2 dni bi odmerni odstotek znašal 62,13%. Tako odmerjena pokojnina bi se v skladu z 38. členom ZPIZ-2 zmanjšala za 18,00%. Zmanjšanje pokojnine je trajno.

Pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine po 27. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 96/12, 39/13, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17 - ZPIZ-2) boste predvidoma izpolnili dne 30.10.2025, ko boste dopolnili starost 61 let 6 mesecev 28 dni ter 43 let 4 mesecev 0 dni pokojninske dobe.

Izračun datuma izpolnitve pogojev je opravljen ob upoštevanju:

- da boste do uveljavitve starostne pokojnine neprekinjeno vključeni v obvezno zavarovanje,
- skupne pokojninske dobe, vključno z dnem izpolnitve pogojev, v trajanju 43 let 4 mesecev 0 dni, od tega:
 - pokojninske dobe brez dokupa: 40 let 0 mesecev 0 dni
 - druge zavarovalne dobe: 3 let 4 mesecev 0 dni

Ob upoštevanju skupne pokojninske dobe 43 let 4 mesecev 0 dni bi odmerni odstotek znašal 64,00%.

“POLNA STAROST” in MALUSI po ZPIZ-2-TEST:

- **MALUSI - PRIMER:** zavarovanec ima leta 2021 pogoje za predčasno upokožitev pri starosti 62 let in 40 let pokojninske dobe, od tega:
 - 39 let efektivne delovne dobe – pok. dobe brez dokupa;
 - 1 leto dokupa/prost. zavarovanja po 1.1.2013;
- če se predčasno upokoži bo imel **???** % malusov;
- ker ve, da so malusi trajni, se odloči, da ostane v delovnem razmerju še toliko časa, da izpolni pogoje za starostno upokožitev - brez malusov in sicer še za **???** mesecev;
- ko dopolni pogoje za starostno upokožitev, bo lahko podal vlogo za 40 % te pokojnine, kar bo prejemal max. 3 leta, nato pa 20 %;

NOVELA ZPIZ-2K:

- objavljena dne 8.10.2021 v Ur. listu RS, št. 162;
- veljati začela 23.10.2021;
- uporabljati se začela v novembru (prvi dan naslednjega meseca po uveljavitvi);

V pokojninsko dobo brez dokupa se šteje tudi:

- ❖ obdobje prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje po 1.1.2013,
- ❖ če se je oseba prostovoljno vključila v obvezno zavarovanje pred 31.12.2012,
- ❖ vendar zgolj do prve prekinitve zavarovanja in
- ❖ pod pogojem, da so bili za to obdobje plačani prispevki.

NOVELA ZPIZ-2K:

- **Uživalcem pokojnine** bo ZPIZ po uradni dolžnosti v 6 mesecih od začetka uporabe – do 30.04.2022:
 - na novo odmeril starostno pokojnino oz. odmeril starostno pokojnino namesto predčasne;
 - na novo odmerjena pokojnina pripada od 1.11.2021

Aktivni zavarovanci naj preverijo ali imajo v info izračunih ZPIZ-a obdobje prostovoljnega zavarovanja po 2013 opredeljeno kot:

- druga zavarovalna doba ali kot
- pokojninska doba brez dokupa;

NOVELA ZPIZ-2K

Primer: zavarovanec se je upokojil 1.1.2014

Imel je **starost 60 let + 40 let pokojninske dobe**;

V delovnem razmerju je bil do 30.10.2010

Na podlagi odpovedi iz poslovnih razl. je pridobil 25 m DN – do 30.11.2012

Od 1.12.2012 do 31.12.2013 je bil vključen v prostovoljno zavarovanje;

Upokojil se je predčasno z % malusi???

Na podlagi novele ZPIZ-2K bo od 1.11.2021 naprej imel % malusov?

UPOKOJITVENI POGOJI po ZPIZ-2: PO ZAKLJUČKU PREHODNEGA OBDOBJA:

REDNA STAROSTNA UPOKOJITEV:

- starost 65 let M/Ž + min 15 let zavarovalne dobe;
- starost 60 let M/Ž + min. 40 let pokojninske dobe brez dokupa;
- zahtevano upokojitveno starost **je načeloma možno delno znižati**;
- pokojnina je brez malusov, odvisna le od pok. osnove in pok. dobe;

PREDČASNA UPOKOJITEV:

- starost 60 let in 40 let pokojninske dobe z dokupom ali novim prost. zav. po 1.1.2013;
- **trajni malusi** 0,3% za vsak manjkajoči mesec starosti zavarovanca ob upokojitvi do t.i. “polne starosti”, ki znaša 65 let (M in Ž);
- zahtevane upokojitvene starosti 60 let **ni moč znižati**;

KAKO LAHKO UGOTOVIMO DATUM UPOKOJITVE ?

- ZPIZ po uradni dolžnosti pošlje informativni izračun datuma upokojitve in pričakovani višini starostne ali predčasne pokojnine zavarovancu, ki v tekočem letu dopolni starost 58 let;
- 3. odst 114. člena + 5. odst. 89. čl. ZDR-1(21. člen PKP 7): DD lahko z namenom ugotavljanja pogojev za starostno upokožitev delavca, pridobi podatke od ZPIZ-a !
- zavarovanec lahko poda vlogo za informativni izračun datuma upokojitve in višine pokojnine:
<http://www.zpiz.si/cms/?ids=content&inf=28>
- računalniški program ZPIZ-a:
<https://www.zpiz.si/cms/content2019/splosni-informativni-izracun-visine-pokojnine#x1>
- individualno svetovanje;

POMEN IZBIRE DATUMA UPOKOJITVE:

- Pravica do upokojitve se prizna 1. naslednji dan po prenehanju zavarovanja !
- Pomen razlike, če delavcu preneha delovno razmerje ali če podjetnik zapre dejavnost 30.12 ali 31.12. ?

POMEN IZBIRE DATUMA UPOKOJITVE-2:

Primer:

- Podjetnica je imela 22. decembra 2018 oba pogoja za starostno upokožitev:
 - starost 59 let, 8 mesecev in nekaj dni ter
 - 40 let pokojninske dobe brez dokupa
- Z dejavnostjo je nadaljevala do konca leta, s.p. je zaprla 31.12. 2018!
- Ali se je lahko upokojila 1. januarja 2019 ? Glej slide št. 9 !

KOLIKŠNA BO POKOJNINA?

Pokojnina je odvisna:

- od **višine pokojninske osnove**;
- od **dolžine dopolnjene pokojninske dobe**, saj le-ta vpliva na višino odstotka v katerem se pokojnina odmeri od pokojninske osnove;
- od **bonusov** – ugodnejšega vrednotenja pokojninske dobe zaradi odloga starostne upokojitve
- od **starosti** v izogib malusom pri predčasni upokojitvi;

POKOJNINSKA OSNOVA:

- Leto v katerem se upokojujemo, ne pride v poštev za izračun pokojninske osnove !
- Najvišja pokojninska osnova (3.790,68 €) se določi v višini 4 kratnika najnižje pokojninske osnove (947,67 €).
- Najnižja zakonska pokojninska osnova omogoča višje pokojnine za tiste, ki bi izhajajoč iz svoje p.o. imeli nižje pokojnine (delavci z MP, s.p.-ji z zavarovalno osnovo v višini min. plače)
- Najvišja P.O. omejuje prejemnike visokih plač – “socialna kapica”?
- Starostna pokojnina odmerjena od najvišje pok. osnove in za 40 let pokojninske dobe znaša: za moške 2.255,45 €; za ženske 2.407,08 €;
- Starostna pokojnina odmerjena od najnižje pok. osnove in za 40 let pokojninske dobe znaša: za moške 563,86 €; za ženske 601,77 €;
- Zagotovljena pokojnina znaša 620 €, za moške in ženske;

POKOJNINSKA OSNOVA po ZPIZ-1 in ZPIZ-2:

Ugotovi se na podlagi mesečnega povprečja plač, ki jih je zavarovanec prejel oziroma za obrtnika-podjetnika od zavarovalnih osnov od katerih so mu bili obračunani prispevki;

- do leta 2000 se je upoštevalo 10 zaporednih najugodnejših let;
- leta 2001 se je upoštevalo 11 zaporednih let;
- leta 2008 se je upoštevalo 18 zaporednih let – konec prehodnega obdobja po ZPIZ-1 !
- od uveljavitve ZPIZ-2 v 2013 postopen dvig 1 leto/leto iz 18 na 24 let;
- leta 2013 merodajnih 19 let, leta 2018 pa 24 let – konec prehodnega obdobja po ZPIZ-2 !
- od leta **2018 dalje je merodajnih 24 zaporednih najugodnejših let zavarovanja**, od leta 1970 pa do leta pred upokojitvijo;

VREDNOTENJE POKOJNINSKE DOBE po ZPIZ-2:

Zavarovankam z zavarovalno dobo 15 let pripada 29,5% pok.osnove.

Za vsako nadaljnje leto dopolnjene pokojninske dobe se prišteje 1,36% pok. osnove (6 m = 0,68%) brez zgornje omejitve;

Zavarovancem z zavarovalno dobo 15 let pripada:

- v letu 2021 pripada 27,5% p. osnove + 1,28%/leto;
- v letu 2022 pripada 28,5% p. osnove + 1,32%/leto
- v letu 2023 pripada 29,5% p. osnove + 1,36%/leto

Od leta 2023 za M in Ž za 40 let pok. dobe znaša odmerni odstotek 63,5% pokojninske osnove !

PODJETNIK ŽELI IMETI POLNO - 100% POKOJNINO:

- Dejavnost s.p.-ja mora zapreti !
- Delavcem podati odpoved po 107. členu ZDR-1;
 - ✓ odpovedni rok je fiksni – 30 dni;
 - ✓ odpravnina kot pri odpovedi iz poslovnih razlogov !
 - ✓ le za noseče delavke velja relativno varstvo pred odpovedjo;
- Če je lastnik + direktor d.o.o.-ja – odreči se enemu statusu !

ODPRAVNINA:

Pri **poslovnem razlogu**, razlogu “invalidnosti” in razlogu **nesposobnosti**, če je delavec zaposlen **več kot 1 leto pri DD**.

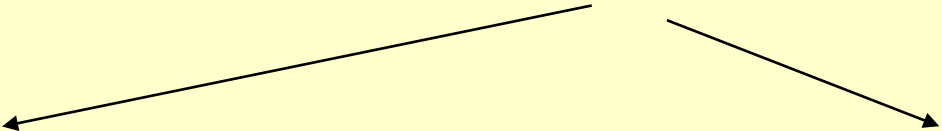
- **Osnova:** povprečna mesečna **bruto** plača, ki jo je prejel delavec ali bi jo prejel, če bi delal v zadnjih 3 mesecih pred odpovedjo.
- 1 do 10 let 1/5 osnove
- 10 do 20 let 1/4 osnove
- nad 20 let 1/3 osnove
- max. 10 kratnik osnove, če v KP dejavnosti ni drugače določeno;
- Rok za izplačilo po ZDR-1 je sicer ob prenehanju PoZ, toda zakon dopušča drugačno ureditev v panožni KP;
- KPOP je določala rok ob zadnji plači ali nadomestilu plače;

DELAVEC SE ŽELI UPOKOJITI:

- Delodajalcu poda odpoved z namenom upokojitve, dolžan je upoštevati odpovedni rok !
- Delodajalcu predlaga sklenitev sporazuma o prenehanju delovnega razmerja zaradi upokojitve;
- Delavec ima pravico do odpravnine ob upokojitvi po 132. členu ZDR-1, če je bil pri delodajalcu zaposlen najmanj 5 let, razen, če KP na ravni dejavnosti ne določa drugače;

ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI (132. čl. ZDR-1):

- Če s KP na ravni dejavnosti ni določeno drugače, je delodajalec delavcu, ki je bil pri njemu zaposlen **najmanj 5 let in se upokoji, ob prenehanju PoZ** dolžan izplačati odpravnino:

Dve povprečni mesečni plači v RS za pretekle 3 mesece.

Dve povprečni mesečni plači delavca za pretekle 3 mesece, če je to zanj ugodneje.

NADALJEVANJE DEJAVNOSTI PO UPOKOJITVI v letu 2022 v PRAVNI OSEBI, npr. D.O.O., D.N.O.:

100 % upokojenec je lahko:

- zgolj lastnik (družbenik) ali solastnik podjetja – poslovodno (direktorsko) funkcijo opravlja nekdo drug;
- prokurist;
- lastnik + prokurist hkrati;
- zgolj poslovodna oseba na podlagi civilnopravne pogodbe o poslovodenju;

100 % upokojenec ne more biti:

- lastnik ali solastnik podjetja oz. družbenik in hkrati poslovodna oseba – direktor;
- poslovodna oseba na podlagi pogodbe o zaposlitvi;

DIREKTOR v ENOOSEBNI DRUŽBI:

PoZ s poslovodno osebo – lastnikom enoosebne družbe (100% lastnik)

Skupen predlog OZS, ZDOPS in GZS je bil akceptiran:

73.člen ZDR-1 (velja od 12.04.2013 naprej)

(Pogodba o zaposlitvi s poslovodno osebo – lastnikom enoosebne družbe)

Ne glede na 4. člen tega zakona **se v primeru, ko se PoZ sklene med poslovodno osebo in družbo, katere edini lastnik je ta poslovodna oseba** (oziroma zavodom, katerega edini ustanovitelj je ta poslovodna oseba), takšno razmerje lahko šteje kot **DELOVNO RAZMERJE**.

(2) Glede pravic in obveznosti poslovodne osebe iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe 72. člena zakona.«

DIREKTOR v ENOOSEBNI DRUŽBI:

PoZ s poslovodno osebo – lastnikom enoosebne družbe (100% lastnik):

- le za PoZ sklenjene od 12. 04.2013 naprej;
- v preambuli PoZ se sklicevati na 2. odst. 73. člena ZDR-1;
- odjava iz zavarovalne podlage 040 in prijava na podlagi 001;
- priloga obrazcu je sklenjena PoZ na novi pravni podlagi;
- v primeru neplačanih prispevkov se bo štel kot samozaposlena oseba;

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST po ZPIZ-2 in pozitivne spremembe, ki jih je prinesla novela ZPIZ-2B v letu 2016:

BONUS: ko zavarovanec izpolni pogoje za predčasno (veljalo do konca 2019) ali starostno pokojnino ima možnost:

- Dokler ostane v polnem zavarovanju lahko uveljavlja 20% (do konca 2019) pokojnine, ki bi mu sicer šla – tudi za starejše od 65 let;
- uveljavi ga lahko tudi uživalec pokojnine, ki se reaktivira;
- bonus lahko uveljavi tudi zavarovanec, ki ima pogoje po ZPIZ-1;
- Bonus se ne prizna po uradni dolžnosti;
- Vloga: <http://www.zpiz.si/>

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST

po noveli ZPIZ-2G - od 1.1.2020 – 40 % pokojnine:

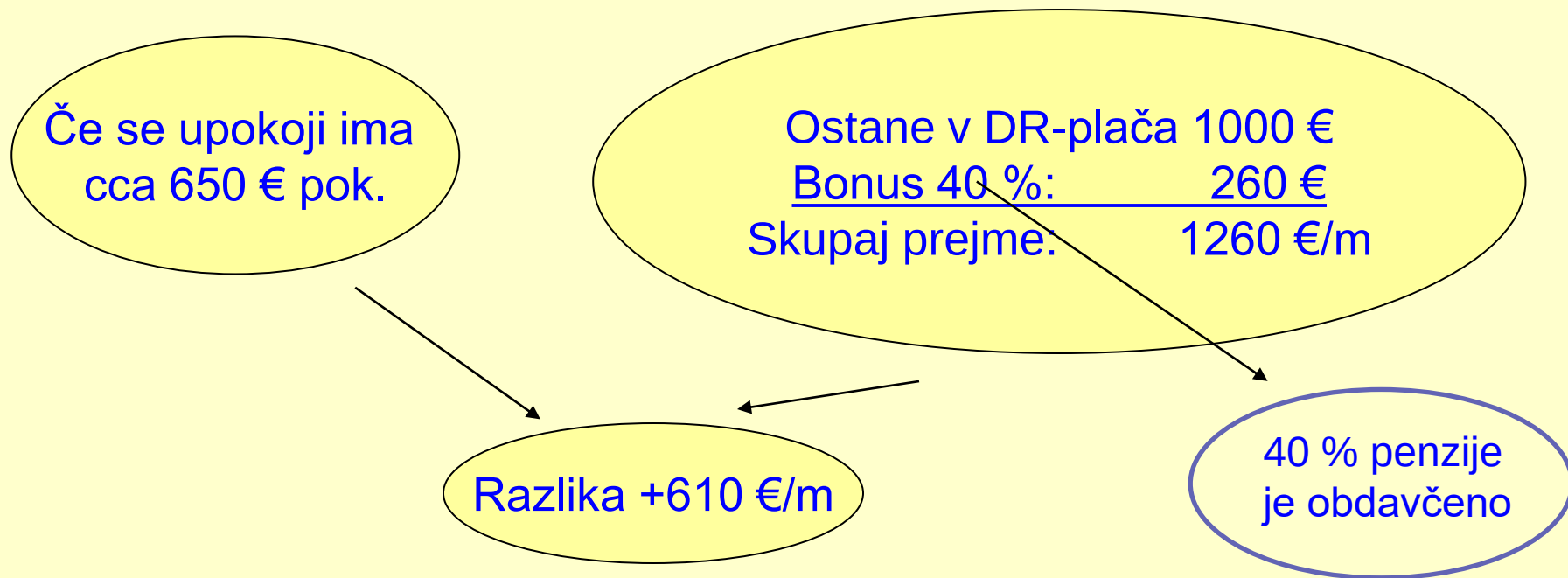
BONUS: ko zavarovanec izpolni pogoje za starostno pokojnino ima možnost:

- dokler ostane v polnem zavarovanju lahko za max. 3 leta uveljavi **40 %** pokojnine, ki bi mu sicer šla – tudi za starejše od 65 let;
- uveljavi ga lahko tudi uživalec pokojnine, ki se reaktivira;
- bonus lahko uveljavi tudi zavarovanec, ki ima pogoje po ZPIZ-1;
- ta bonus se ne prizna po uradni dolžnosti;
- vloga: <http://www.zpiz.si/>
- iz 20 % na 40 % ZPIZ po uradni dolžnosti;
- iz 40 % na 20 % ZPIZ po uradni dolžnosti;

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST:

Povprečno nadomestitveno razmerje med zadnjo plačo in prvo penzijo je cca 65 % !

Primer delavca z 1000 € plače:

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST **po ZPIZ-2 do konca 2019:**

Ko zavarovanec izpolni pogoje **za starostno pokojnino** iz **4. odst. 27. člena** in še naprej ostane v zavarovanju, ima ugodnejše vrednotenje pokojninske dobe:

- 3 m pokoj. dobe brez dokupa = 1% → 12 m = 4%;
- za največ 3 leta nadaljnje aktivnosti = 12 % ne le 3,75%;
- ne velja za reaktivirane;
- tudi za zavarovance, ki se delno upokojijo - sorazmerno;
(v 1 letu ostajanja v zavarovanju 10 ur/teden = 1% (za 3 mesece p.d.)
- ta bonus ni bil omejen s starostjo 65 let;
- ta bonus se ni izključeval z bonusom v višini 20 %;

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST

po noveli ZPIZ-2G-od 1.1.2020 – ugodnejše vrednotenje:

Ko zavarovanec izpolni pogoje **za starostno pokojnino iz 4. odst. 27. člena** in še naprej ostane v polnem zavarovanju, ima ugodnejše vrednotenje pokojninske dobe:

- 6 m pokoj. dobe brez dokupa = 1,5% → 12 m = 3%;
- za največ 3 leta nadaljnje aktivnosti = 9% ne le 4,08%;
- velja tudi za reaktivirane - **NOVOST**;
- tudi za zavarovance, ki se delno upokojijo - sorazmerno;
(v 2 letih ostajanja v zavarovanju 10 ur/teden = 6 m p.d. = + 1,5%)
- ta bonus ni omejen s starostjo 65 let;
- ta bonus se ne izključuje z bonusom v višini 40 %;

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST **po ZPIZ-2 in pred novelo ZPIZ-2G:**

1 dodaten odmerni odstotek NI le 1% višja pokojnina:

- 40 let p.d. = 57,25 % pokojninske osnove;
- 41 let p.d. = 61,25 % pok. osnove;
- razlika ni 4 % višja pokojnina ampak 6,98 %;
- formula: $61,25 : 57,25 = 1,0698$;

- $65,25 : 57,25 = 1,1397$
- $69,25 : 57,25 = 1,2096$

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST **po noveli ZPIZ-2G:**

1 dodaten odmerni odstotek NI le 1% višja pokojnina:

Noveli ZPIZ-2G in ZPIZ-2i:

- **moški** za 40 let p.d. v letu 2020 dobili 58,50 % p.o.
- $58,50 : 57,25 = 1,0218$, dvig za 2,18 % in ne le za 1,25%
- moški za 40 let p.d. v letu 2021 dobijo 59,50 % p.o.
- $59,50 : 58,50 = 1,017$ – dvig za 1,7% in ne le za 1%
- V letu 2022 za 40 let p.d. 61,5% p.o.
- $61,50 : 59,50 = 1,0336$, torej dvig za 3,36%, če z letos izpolnjenimi pogoji zamakne upokožitev v leto 2022;
- Event.podaljšanje v 2022 za 6 mesecev: 63% p.o.
- $63,00 : 61,50 = 1,0244$, torej dvig za 2,44% in ne le za 1,5%

Upokožitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST po noveli ZPIZ-2G:

1 dodaten odmerni odstotek NI le 1% višja pokojnina:

Novela ZPIZ-2G:

- **ženskam** se je padanje zaustavilo na 63,5% p. o. za 40 let pokojninske dobe, sicer bi v obdobju 2020 do 2022 znašal 61,5%, od 2023 naprej pa bi znašal 60,25 %;
- $63,50 : 61,50 = 1,0325$
- $63,50 : 60,25 = 1,0539$

Novela ZPIZ-2i za moške dvig iz 57,25% na 63,5% do 2023:
 $63,50:57,25=1,1091$, **dvig za 10,91%** in ne le za 6,25%;

BONUSI ZA DALJŠO DELOVNO AKTIVNOST **po ZPIZ-2 in noveli ZPIZ-2G:**

1 dodaten odmerni odstotek NI le 1% višja pokojnina:

Primer: ženska, ki je dopolnila 40 let pokojninske dobe marca 2021 in upokožitev odložila za 6 mesecev (dobila 1,5%), njena pokojninska osnova znaša 1000 €:

- odmerni odstotek 63,5 %, pokojnina znaša 635 €;
- odmerni odstotek 65 %, pokojnina znaša 650 €;
- $650 \text{ €} : 635 \text{ €} = 1,0236$;
- ~~$635 + 1,5 \% = 644,52$;~~
- pokojnina je torej višja za 2,36 % in ne le za 1,5 %;

DELAVCI PRED UPOKOJITVIJO po 114. čl. ZDR-1 (ex „starejši delavci“):

Odpoved iz poslovnega razloga delavcu, ki ima 58 let **ali** mu do izpolnitve pogojev za starostno upokožitev manjka do 5 let pokojninske dobe, brez njegovega pisnega soglasja **ni mogoča**, dokler delavec ne izpolni pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine,

razen:

- če mu je zagotovljena **pravica do denarnega nadomestila** iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do **izpolnitve pogojev za starostno pokojnino** (ne za predčasno pokojnino);
- če je delavcu ponujena nova ustrezna zaposlitev pri istem (91. člen ZDR-1) ali pri drugem delodajalcu (92. člen);
- če ima delavec že ob sklenitvi “nevtralne” PoZ pogoje za tak status;
- v primeru uvedbe postopka prenehanja delodajalca;

Ni varstva pred odpovedjo iz razloga nesposobnosti ali krivdnega razloga, toda postopki in posledice so drugačni...

“STAREJŠI DELAVCI” – DELAVCI PRED UPOKOJITVIJO po ZDR-1:

Kdaj bo odpoved zakonita?

- Če bo imel delavec izpolnjene upokojitvene pogoje za starostno upokojitev, celo z uveljavljanjem znižanja upokojitvene starosti na podlagi osebnih okoliščin, v okviru maksimalno možnega 25 (19) mesečnega obdobja prejemanja denarnega nadomestila na Zavodu za zaposlovanje,

bo delodajalčeva odpoved pogodbe o zaposlitvi v celoti utemeljena na dopustni zakonski normi iz 114. člena ZDR-1, kljub temu, da ima delavec status “delavca pred upokojitvijo” (ex starejši delavec).

- Delavec mora delodajalcu dati pisno izjavo, da namerava v upokojitvenem postopku uveljavljati kako od osebnih okoliščin za znižanje upokojitvene starosti in predložiti info izračun ZPIZ-a;

3. odst 114. člena ZDR-1: DD lahko z namenom ugotavljanja pogojev za starostno upokojitev delavca pridobi podatke od ZPIZ-a !

“STAREJŠI DELAVCI” – DELAVCI PRED UPOKOJITVIJO po ZDR-1:

*Takšna odločitev je v skladu z novejšo sodno prakso (**sodba Vrhovnega sodišča RS VIII Ips 161/2014**), ki jo pri priznavanju denarnega nadomestila v zadnjem obdobju upošteva tudi zavod.*

Pri odločanju o pravici do denarnega nadomestila zavod za zaposlovanje v skladu s to sodbo namreč upošteva izračun o izpolnitvi pogojev za starostno upokožitev, ki si ga pridobi delodajalec kot tudi izračun, ki ga delodajalcu pred vročitvijo odpovedi pogodbe o zaposlitvi predloži delavec, ker se namerava upokožiti z upoštevanjem kakšnih svojih osebnih okoliščin.

ODPOVED DELAVCU, KI IMA POGOJE ZA STAROSTNO UPOKOJITEV po PKP 7-2:

- 89. člen ZDR-1 (razlogi za redno odpoved):
- (1) Razlogi za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu s strani delodajalca so:
 - poslovni razlog (prva alineja 1. odst.);
 - razlog nesposobnosti;
 - krivdni razlog;
 - nezmožnost za opravljanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi zaradi invalidnosti v skladu Z ZPIZ in ZZRZI;
 - neuspešno opravljeno poskusno delo;
- **(2) Delodajalec lahko delavcu odpove pogodbo o zaposlitvi le, če obstaja utemeljen razlog** iz prejšnjega odstavka, ki onemogoča nadaljevanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi;

ODPOVED DELAVCU, KI IMA POGOJE ZA STAROSTNO UPOKOJITEV po 21. členu PKP 7-1:

V Zakonu o delovnih razmerjih, ZDR-1 (Ur. l. RS s spr. in dop.) se v 89. členu dodajo novi tretji, četrti in peti odstavek, ki se glasijo:

«(3) **Ne glede na prejšnji odstavek** lahko delodajalec delavcu odpove pogodbo o zaposlitvi:

- **brez navedbe utemeljenega razloga** iz prve alineje prvega odstavka in
- **z odpovednim rokom 60 dni**, če
- delavec izpolnjuje **pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine** v skladu s **prvim in četrtem odstavkom 27. člena ZPIZ-2**;

ODPOVED DELAVCU, KI IMA POGOJE ZA STAROSTNO UPOKOJITEV po 21. členu PKP 7-3:

- (4) V primeru odpovedi na podlagi prejšnjega odstavka ima delavec **pravico do odpravnine v skladu s 108. členom** Zakona o delovnih razmerjih.
- (5) Delodajalec lahko z namenom ugotavljanja izpolnjevanja pogojev iz tretjega odstavka tega člena pridobi podatke iz zbirk Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.«. (Na dan 24.2.2021:1770 vlog, 164 zasebni sektor, 1606 javni sektor)
- Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta šesti in sedmi odstavek. (roki za podajo odpovedi iz razloga nesposobnosti in krivdnega razloga + možnost prepovedi dela za čas trajanja postopka odpovedi iz krivdnega razloga z znaki kaznivega dejanja).

UPOKOJITVENI POGOJI ZA STAROSTNO UPOKOJITEV po ZPIZ-2 & PKP7:

STAROSTNA UPOKOJITEV po 1. odst. 27. člena ZPIZ-2:

- starost 65 let M/Ž + min 15 let zavarovalne dobe;

STAROSTNA UPOKOJITEV po 4. odst. 27. člena ZPIZ-2:

- starost 60 let M/Ž + min. 40 let pokojninske dobe brez dokupa;

ODPOVEDNI ROKI (94.člen ZDR-1):

Odpovedni rok pri odpovedi PoZ s strani DD iz poslovnega razloga, (razloga „invalidnosti“ ali razloga nesposobnosti):

- do enega leta zaposlitve pri DD 15 dni;
- od enega do dveh let zaposlitve pri DD 30 dni;

Nad dve leti zaposlitve pri DD odpovedni rok v trajanju 30 dni narašča za vsako izpolnjeno leto zaposlitve za dva dni, največ pa do 60 dni;

- 10 let = 46 dni, 11 let = 48 dni, 12 let = 50 dni, itd.
- **17 let = 60 dni**

Nad 25 let zaposlitve pri DD je odpovedni rok **80 dni**, če ni s KP na ravni dejavnosti določen drugačen odpovedni rok, vendar **ne krajši kot 60 dni**.

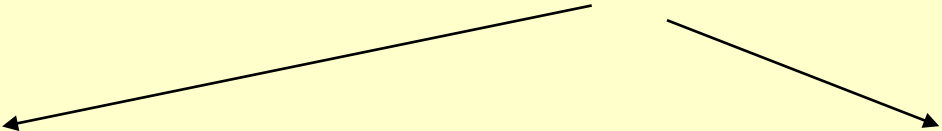
ODPRAVNINA (108. čl.ZDR-1) -1:

Pri **poslovnem razlogu**, (razlogu “invalidnosti” in razlogu **nesposobnosti**), če je delavec zaposlen **več kot 1 leto pri DD**.

- **Osnova:** povprečna mesečna **bruto** plača, ki jo je prejel delavec ali bi jo prejel, če bi delal v zadnjih 3 mesecih pred odpovedjo.
- 1 do 10 let 1/5 osnove
- 10 do 20 let 1/4 osnove
- nad 20 let 1/3 osnove
- max. 10 kratnik osnove, če v KP dejavnosti ni drugače določeno;
- Rok za izplačilo po ZDR-1 je sicer ob prenehanju PoZ, toda zakon dopušča drugačno ureditev v panožni KP;
(~~KP-OP~~ je določala rok ob zadnji plači ali nadomestilu plače)

ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI (132. čl. ZDR-1):

- Če s KP na ravni dejavnosti ni določeno drugače, je delodajalec delavcu, ki je bil pri njemu zaposlen **najmanj 5 let in se upokoji ob prenehanju PoZ** dolžan izplačati odpravnino:

Dve povprečni mesečni plači v RS za pretekle 3 mesece.

Dve povprečni mesečni plači delavca za pretekle 3 mesece, če je to zanj ugodneje.

ODPOVED DELAVCU, KI IMA POGOJE ZA STAROSTNO UPOKOJITEV po PKP 7:

- Sklep US RS št. U-I-16/21-11 z dne 18. 2. 2021
- **Izvrševanje** 3., 4., in 5. odst. **89. člena** Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 s spr. in dop.)

ter

- 156.a člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08 in 203/20) se

do končne odločitve Ustavnega sodišča **zadrži !**

- Do končne odločitve Ustavnega sodišča **se zadrži učinkovanje vročenih odpovedi pogodb o zaposlitvi**, izdanih na podlagi tretjega odstavka 89. člena Zakona o delovnih razmerjih in prvega odstavka 156.a člena Zakona o javnih uslužbencih.

NADALJEVANJE DEJAVNOSTI S.P.-ja po UPOKOJITVI oz. „DVOJNI STATUS“ po ZPIZ-2:

- ukinitvev „izvzema iz zavarovanja“ – vse 3 variante;
- uzakonja **delno upokožitev tudi za s.p.-je, družbenike;**
- odločba Ustavnega sodišča (Ur. l. RS, št. 112/06) je nalagala, da se v roku 9 mesecev omogoči delna upokožitev tudi ostalim kategorijam zavarovancev !

DVOJNI STATUS po čl. 18/2 ZPIZ-1:

t.i. “IZVZEM IZ ZAVAROVANJA”

OBVEZNO!

Moški:

63 let

Ženske:

57 let +4 mesece

Varianta A: Ne opravlja dejavnosti z osebnim delom, ker ima zaposlenega vsaj enega delavca za opravljanje te dejavnosti

ali

Varianta B: Upokojitev iz naslova DR - “popoldanske dejavnosti”, ista dejavnost v enakem obsegu

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

“IZVZEM IZ ZAVAROVANJA” NA PODLAGI 3 LETNEGA NIZKEGA DOBIČKA po čl. 18/1 ZPIZ-1:

Varianta C: samozaposleni lahko v letu 2012 uveljavlja izvzem iz zavarovanja, v kolikor njegov dobiček iz dejavnosti skupaj s plačanimi prispevki:

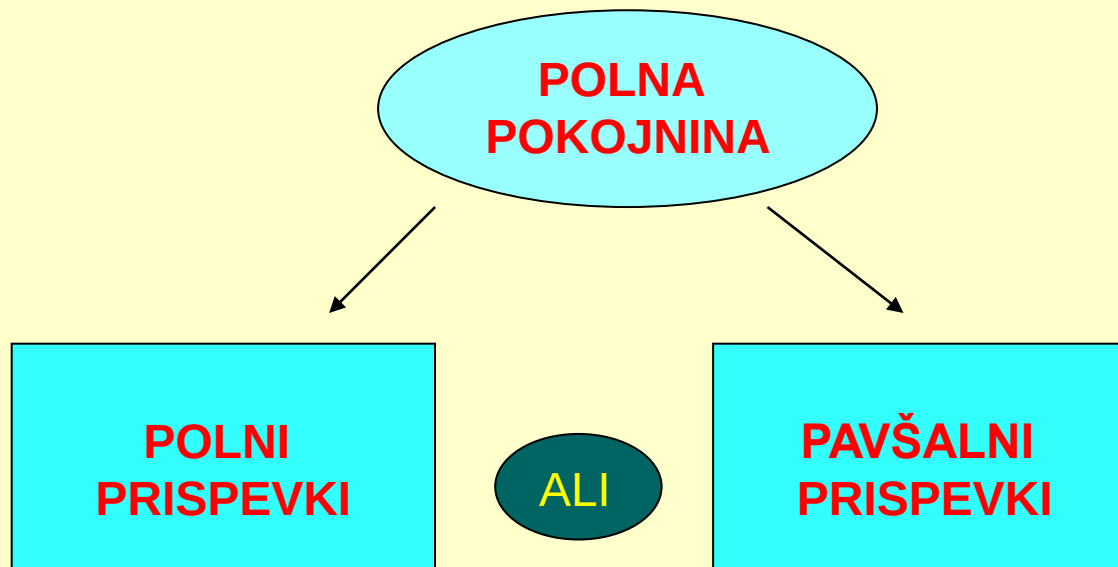
v letu 2009 ne presega	7.111,48 EUR
v letu 2010 ne presega	8.536,36 EUR
v letu 2011 ne presega	8.977,20 EUR

Ne velja za “popoldance” !

Starost zavarovanca je irelevantna !

DVOJNI STATUS ?

- po noveli le preko inštituta razširjene delne upokojitve;

- Od 1.1.2016 **le še „zgodovina“** oz. pričakovanje za naslednjo spremembo zakona !

NADALJEVANJE DEJAVNOSTI S.P.-ja po UPOKOJITVI po ZPIZ-2:

Odločba Ustavnega sodišča RS št. U-I-303/18-38 z dne 18. 09. 2019:

- določbe ZPIZ-2, ki ne omogočajo polne pokojnine ob nadaljevanju dejavnosti, **NISO v NESKLADJU z Ustavo RS;**
- odločitev je bila tesna, 5:4;
- točka 38 obrazložitve: „vendar taka presoja US ne pomeni, da Ustava drugačno ureditev onemogoča“.

VARIANTE DELNE UPOKOJITVE:

OBSEG ZAVAROVANJA:	ODSTOTEK POKOJNINE:
12,5 % oz. 5 ur/teden ???	87,5 % ???
25 % oz. 10 ur/teden	75 %
37,5 % oz. 15 ur/teden	62,5 %
50 % oz. 20 ur/teden	50 %
62,5 % oz. 25 ur/teden	37,5 %
75 % oz. 30 ur/teden	25 %
87,5 % oz. 35 ur/teden	12,5 %
Predlog v idejnih izhodiščih novele ZPIZ-2G: MIN. 50 %	MAX. 50 %

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOOZ Krško, 21. 12. 2021

POSTOPEK DELNE UPOKOJITVE ZA S.P.-je:

1. Vloga na ZPIZ za delno upokojitev;
<http://www.zpiz.si/>
2. Potrdilo ZPIZ-a o izpolnjevanju upokojitvenih pogojev po ZPIZ-2 bodisi za predčasno ali starostno pokojnino za namen ureditve zavarovanja; plačani prispevki so predpogoj !
3. Sprememba obsega zavarovanja - odjava iz 40 ur/teden in prijava na npr. min.10 ur/teden;

DELNA UPOKOJITEV

po noveli ZPIZ-2 G:

- kombinacija 25 % prispevkov + 75 % pokojnine ostane;
- za že delno upokojene ostane dodatnih 5 % do 65. leta starosti;
- pokojnina v višini 75 % pok. osnove + 5 % = 78,75 % (ni 80 %);
- za nove delne upokojence odpade 5 % do 65. leta starosti;
- delna pokojnina se odmeri od predčasne ali starostne pokojnine upravičenca na dan njene uveljavitve in sicer v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa;
- za delno upokojene z vsaj 50 % prispevki se delna pokojnina sorazmerno (glede na 40 %) zviša za 3 leta;

SPREMEMBA OBSEGA DELNE UPOKOJITVE:

1. V času prejemanja delne pokojnine se zavarovancu zaradi spremembe obsega zavarovanja, spremeni tudi višina delne pokojnine;
2. Novi znesek delne pokojnine se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po spremembi obsega zavarovanja;

PO PRENEHANJU UŽIVANJA DELNE POKOJNINE:

Zavarovanec lahko zahteva po svoji presoji:

- odstotno povečanje predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine, glede na dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo v času prejemanja delne pokojnine in starost na dan uveljavitve odstotnega povečanja;
- izplačilo usklajenega zneska predčasne ali starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine;
- ponovno odmero predčasne ali starostne pokojnine ali odmero starostne pokojnine, ob upoštevanju osnov, od katerih so plačani prispevki, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in starost ob prenehanju uživanja delne pokojnine;

DELNA UPOKOJITEV ZAVAROVANCA, KI IMA POGOJE ZA STAROSTNO UPOKOJITEV PO ZPIZ ali po ZPIZ-1:

Zavarovanec lahko zahteva delno upokojitev po ZPIZ-2:

- če izpolnjuje pogoje za predčasno ali starostno pokojnino po ZPIZ-2;
- **uveljavitev delne pokojnine po ZPIZ-2 pomeni izgubo pravice do odmere starostne pokojnine po ZPIZ-1 !!!**
- možna rešitev: upokojitev v celoti po ZPIZ-1 in nato delna reaktivacija po ZPIZ-2;

DELNA UPOKOJITEV v PRIMERJAVI S STARIM „IZVZEMOM IZ ZAVAROVANJA“:

PLUSI:

- uveljavi jo lahko kdor ima pogoje za predčasno ali starostno upokožitev;
- zadostuje splošna upokožitvena starost zavarovanca;
- lahko sam opravlja isto ali druge dejavnosti še naprej;
- ni omejitve z obsegom poslovanja, dobiček je irelevanten;
- delna pokojnina se sorazmerno poviša za do 3 leta (razen pri 25:75);
- plačilo prispevkov zniža davčno osnovo;
- tudi le četrtinsko zavarovanje omogoča dejavnost v polnem obsegu;

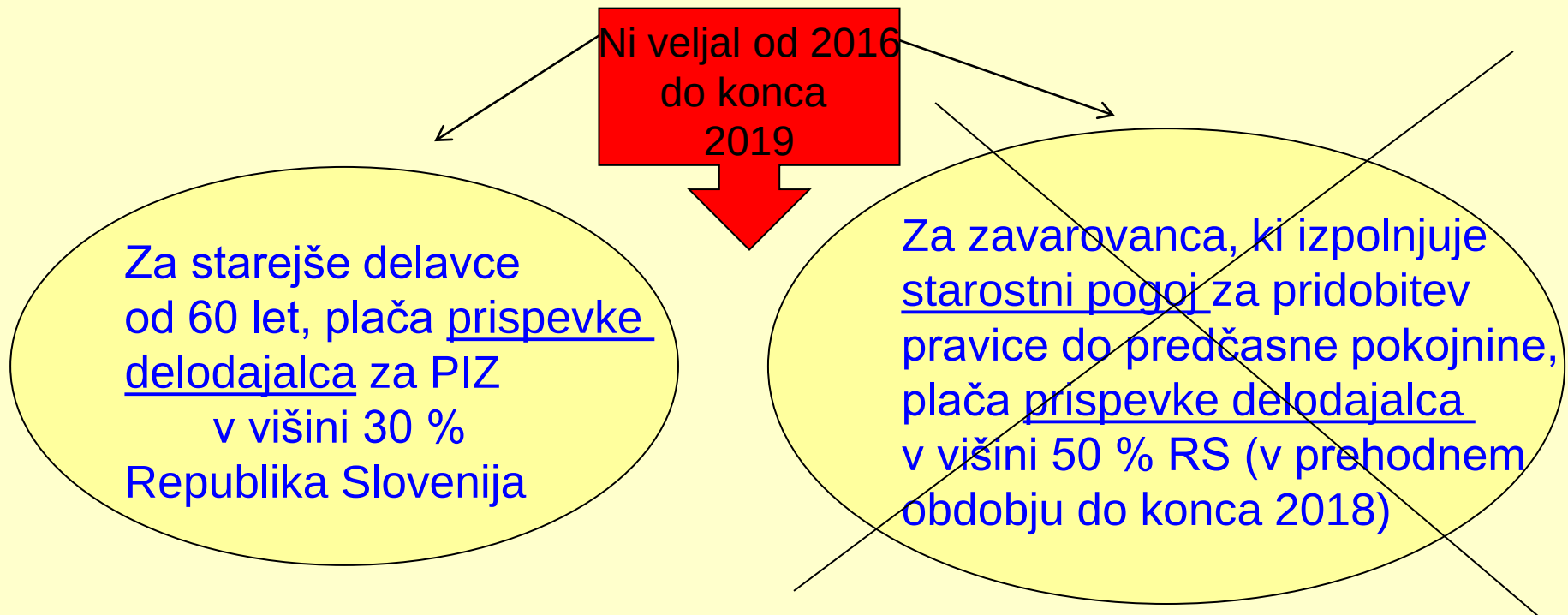
MINUSI:

- odpade kombinacija polne 100 % pokojnine in pavšalnih ali polnih prispevkov;

MOTIVIRANJE IN STIMULIRANJE DELODAJALCEV-1:

DELNA OPROSTITEV PLAČILA PRISPEVKOV DELODAJALCEV za PIZ za STAREJŠE DELAVCE

(člen 156 ZPIZ-2; uporaba od 1.7.2013 – 31.12.2015 + 2020 in naprej)

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

MOTIVIRANJE IN STIMULIRANJE DELODAJALCEV-2:

Zakon o interventnih ukrepih na področju trga dela; ukrep veljal do konca leta 2019 ! Še vedno lahko uveljavljajo oprostitev, če je bila zaposlitev pred koncem 2019 – do izteka 24 mesecev !

Oprostitev plačila vseh prispevkov delodajalca za prvih 24 mesecev zaposlitve – velja tudi za pogodbe sklenjene za določen čas;

Pogoje morata izpolnjevati delodajalec in brezposelna oseba:

- brezposelna oseba vsaj 6 mesecev v evidenci brezposelnih;
- starejša od 55 let;
- delodajalec redno izplačuje plače in plačuje prispevke;
- nima blokirane TRR zadnjih 30 dni;
- zadnje 3 mesece ni odpovedoval iz poslovnih razlogov;
- ZELO UPORABNO: <http://www.ess.gov.si/delodajalci>

MOTIVIRANJE IN STIMULIRANJE DELODAJALCEV-3:

VRAČILO PRISPEVKOV DELODAJALCEV za PIZ za PRVO ZAPOSLOITEV (člen 157; uporaba od 1.7.2013 – člen 430/2)

Delodajalci lahko za zavarovance, ki:

- niso dopolnili 26 let in
- matere, ki skrbijo za otroka do 3. leta starosti,
- ko se prvič zaposlijo za nedoločen čas in
- ostanejo pri istem delodajalcu v zaposlitvi neprekinjeno najmanj dve leti,
- DD ni izkoristil podobne olajšave iz drugih predpisov

uveljavijo vračilo prispevkov delodajalca :

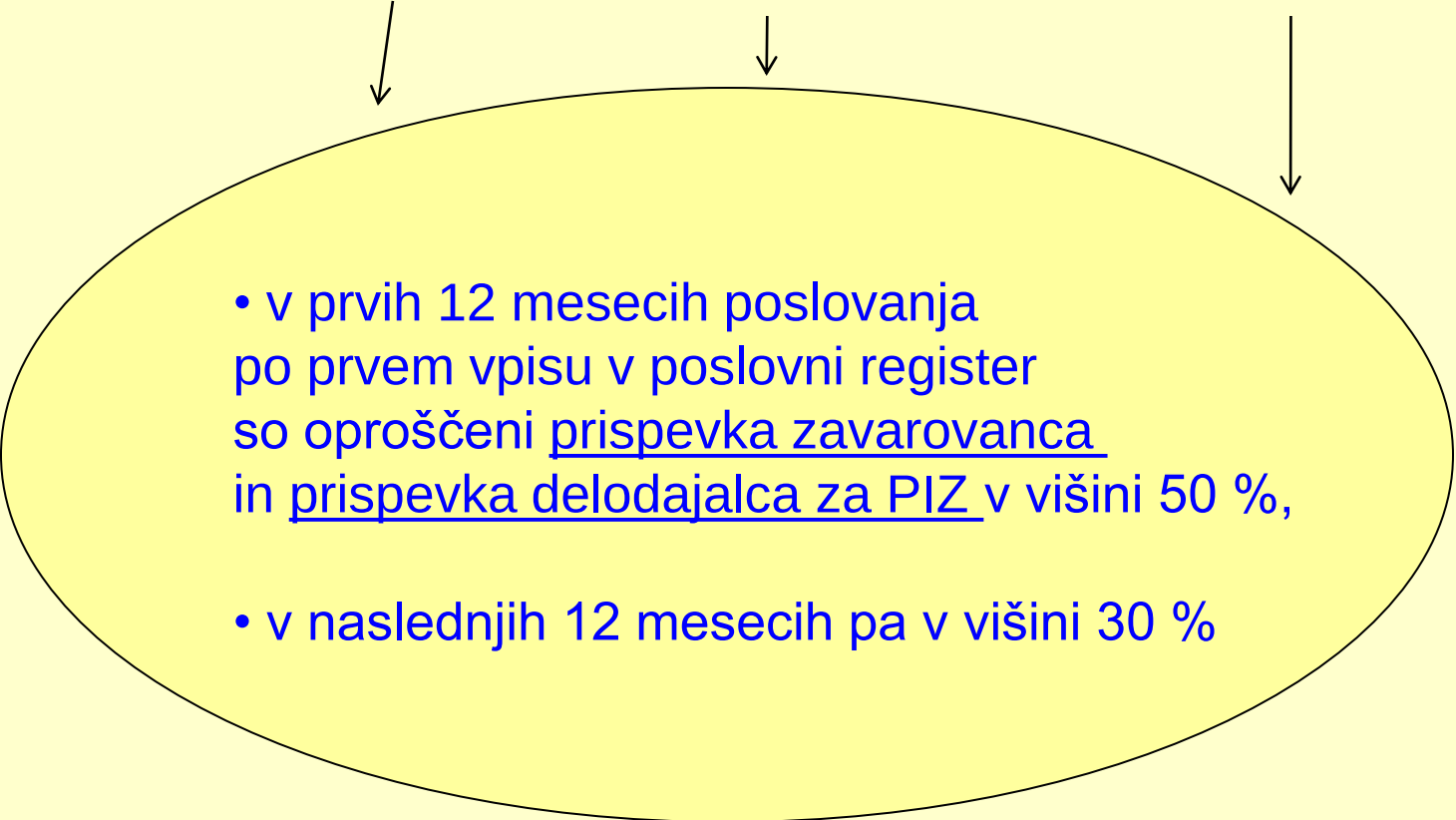
1.leto zaposlenosti v višini 50 %

2.leto zaposlenosti v višini 30 %

STIMULIRANJE

NOVO USTANOVLJENIH S.P.-jev:

(člen 145/14; uporaba od 1.7.2013 – člen 430/2)

-
- v prvih 12 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register so oproščeni prispevka zavarovanca in prispevka delodajalca za PIZ v višini 50 %,
 - v naslednjih 12 mesecih pa v višini 30 %

POZITIVNI VIDIKI

NOVELE ZPIZ-2G:

- izenačevanje odmernih odstotkov med moškimi in ženskami na 63,5 %;
- dvig odmernih odstotkov za M iz 57,25 % in zaustavitev padanja za Ž;
- dodaten dvig odmernih odstotkov pri ženskah na račun max. 3 otrok v obsegu 4,08% oz. 1,36 % za 1 otroka %;
- pravica izbire zavarovanke ali dvig odmernega % ali znižanje upokojitvene starosti, toda vse v kompletu;
- del pokojnine se za 3 leta po izpolnitvi pogojev za starostno upokožitev dvigne iz 20 % na 40 %;
- zaveza (stare) vlade, da se v tem mandatu ne dvigne prispevna stopnja delodajalcev za PIZ;
- ponovno se upošteva 156. člen ZPIZ-2, glede oprostitve plačila dela prispevkov delodajalcev (30 %) za PIZ za zavarovance starejše od 60 let;

POZITIVNI VIDIKI

NOVELE ZPIZ-2G – primer:

- ženska lahko takoj, ko izpolni pogoje za starostno upokožitev z zniževanjem zahtevane upokožitvene starosti 60 let na račun otrok uveljavi del pokojnine v višini 40 %;
- če bo nadaljevala s polnim zavarovanjem do starosti 60 let, se takrat lahko odloči, da bo na račun otrok uveljavljala dvig odmernega odstotka v višini 1,36% za 1 otroka, za 2 otroka 2,72% in za max 3 otroke 4,08%;

NEGATIVNI VIDIKI NOVELE ZPIZ-2G

- 100 % pokojnina ni možna, če podjetnik opravlja dejavnost, ne glede na predlog za 100 % prispevke;
- DD ne more veljavno nasprotovati delavcu, da nadaljuje v DR in uveljavlja 40 % pokojnine;
- soglasje DD ni potrebno oz. ni prenehanja delovnega razmerja pred nadaljevanjem zaposlitve;

PKP 7 in epilog na Ustavnem sodišču !?

Pri s.p.-jih ali v d.o.o.-jih pomembno:

- izplačilo dela pokojnine v višini 20 % ali 40 % se veže na plačilo prispevkov za socialno varnost;
- del pokojnine se ne bo izplačeval, če na dan uveljavitve izplačila in več čas prejemanja dela pokojnine niso v celoti poravnani prispevki za socialno varnost;
- če BS traja več kot 30 delovnih dni se izplačevanje 40 % zaustavi !

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOOZ Krško, 21. 12. 2021

POZITIVNI VIDIKI NOVELE ZPIZ-2H:

(Ur. list RS, št. 139/20, veljati začela 24. 10. 2020, uporaba od 1.1.2021)

- pri upokojenih po ZPIZ-1 se dokup vojaščine in študija realiziran do konca 2012, šteje v delovno dobo;
- pri upokojenih po ZPIZ-2 se **dokup realiziran do konca 2012**, šteje v pokojninsko dobo brez dokupa;
- pozitivnih posledic je lahko več, vendar ne pri vseh zavarovancih;
- ZPIZ je po uradni dolžnosti na novo odmeril pokojnine do konca junija, z veljavnostjo od 1.1.2021;
- izenačuje se obseg pravic nekdanjih zavarovancev iz kmetijske dejavnosti glede na višino vplačanih prispevkov:
- ti zavarovanci morajo zahtevo podati sami – vloge do 30. 6. 2021 imajo učinek od začetka leta; vložene po tem datumu pa od prvega dne naslednjega meseca;

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

ZAKONITO DELO UPOKOJENCA:

- Dvojni status oz. delna upokojitev;
- Delo po podjemni pogodbi in drugih pogodbah civilnega prava– neobstoj elementov DR;
- Pogodba o začasnem ali občasnem delu upokojencev-Zutd;
- Kratkotrajno brezplačno delo družinskih članov;
- Po avtorski pogodbi – le za avtorska dela;
- Osebno dopolnilno delo;
- Sorodstvena pomoč;
- Sosedska pomoč;

POGODBE CIVILNEGA PRAVA:

- Npr. **podjemna pogodba**:

POZOR !!! na 2. odst. 13. člena ZDR-1: če obstajajo elementi delovnega razmerja v skladu s 4., v povezavi z 22. oziroma 54. členom ZDR-1, se delo ne sme opravljati na podlagi pogodb civilnega prava !

Če pri DD opravlja delavec delo na podlagi pogodbe civilnega prava v nasprotju z 2. odst. 13. člena ZDR-1

GLOBA za DD: od 3.000 do 20.000 €,

manjši DD: 1.500 - 8.000 EUR

Novost iz ZPDZC (člen 23/4) – izvajalec jo mora imeti pri sebi za čas opravljanja dela ves čas na kraju opravljanja dela (globa 100 do 2500 €) !

DEFINICIJA DELOVNEGA RAZMERJA:

Razmerje med delavcem in DD, v katerem se delavec prostovoljno vključi v **organiziran delovni proces delodajalca** in v njem:

- za plačilo
- osebno
- **nepretrgoma opravlja delo**
- po navodilih
- pod nadzorom DD

V kolikor vsi ti elementi obstajajo je obvezna pogodba o zaposlitvi !!! nikakor pa **NE podjemna pogodba !!!**

- **Glej obvezno kazenske določbe – 3. tč. 217. čl. – **ZDR-1****

AVTORSKA POGODBA-1:

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah - 5. člen:

- (1) Avtorska dela so individualne intelektualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti, ki so na kakršenkoli način izražene, če ni s tem zakonom drugače določeno.
- (2) Za avtorska dela veljajo zlasti:
- 1. govorna dela, kot npr. govori, pridige, predavanja;
 - 2. pisana dela, kot npr. leposlovna dela, članki, priročniki, študije ter računalniški programi;
 - 3. glasbena dela z besedilom ali brez besedila;
 - 4. gledališka, gledališko-glasbena in lutkovna dela;
 - 5. koreografska in pantomimska dela;

AVTORSKA POGODBA-2:

(Zakon o avtorski in sorodnih pravicah)

- 6. fotografska dela in dela, narejena po postopku, podobnem fotografiranju;
- 7. avdiovizualna dela;
- 8. likovna dela, kot npr. slike, grafike in kipi;
- 9. arhitekturna dela, kot npr. skice, načrti ter izvedeni objekti s področja arhitekture, urbanizma in krajinske arhitekture;
- 10. dela uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja;
- 11. kartografska dela;
- 12. predstavitve znanstvene, izobraževalne ali tehnične narave (tehnične risbe, načrti, skice, tabele, izvedenska mnenja, plastične predstavitve in druga dela enake narave).

ZAČASNO ali OBČASNO DELO

UPOKOJENCEV po ZUTD-1:

- (Novela Zakona o urejanju trga dela, ur. l. RS št. 21/2013, od 12.04.2013, glede dela upokoјencev **od 01.07.2013**)
- **Pogodba o opravljanju začasnega ali občasnega dela**, ki jo skleneta delodajalec in upravičenec-upokoјenec !
(muštr pogodbe na spletnih straneh SC OZS:
<https://www.svetovanje.si/svetovanje/vzorci>
)
- **Upravičenci:**
 - Oseba, ki ima v RS status upokoјenca;
 - Delni upokoјenec ni upravičenec;
 - DD mora voditi dnevno evidenco prihoda in odhoda;
 - DD mora voditi evidenco števila dejansko opravljenih ur;

ZAČASNO ALI OBČASNO DELO UPOKOJENCEV po ZUTD - 2:

➤ Obvezne sestavine pogodbe:

- naziv, sedež, matična in davčna številka delodajalca,
- ime, priimek, rojstni datum, matična in davčna številka upravičenca,
- vrsta dela, ki se bo opravljalo kot začasno ali občasno delo,
- obdobje opravljanja začasnega ali občasnega dela,
- podatek o predvidenem številu ur začasnega ali občasnega dela,
- datum sklenitve pogodbe,
- urna postavka za opravljeno delo in
- predviden skupen znesek dohodka.

➤ Deloma smiselna uporaba ZDR-1 in ZVZD;

➤ V sporih odloča delovno sodišče.

ZAČASNO ALI OBČASNO DELO UPOKOJENCEV po ZUTD - 3:

Omejitve za delodajalce:

Število ur takega dela v koledarskem mesecu ne sme presegati:

- solo s.p. ➔ 60 ur
- 1 – 10 zaposlenih pri DD ➔ max. 100 ur
- 11 do 30 zaposlenih ➔ 150 ur
- 31 do 50 zaposlenih ➔ 400 ur
- 51 do 100 zaposlenih ➔ 750 ur

- 101 do 500 zaposlenih ➔ 1500 ur
- 501 do 1000 zaposlenih ➔ 2250 ur
- 1001 do 2000 zaposlenih ➔ 3000 ur
- 2001 ali več zaposlenih ➔ 3750 ur

Novela
ZUTD-E

ZAČASNO ali OBČASNO DELO

UPOKOJENCEV po ZUTD - 4:

Omejitve:

- Upravičenec lahko dela do 60 ur/mesec – absolutni maximum mesečnega povprečja na letni ravni;
- **Novela ZUTD-E: 3 x 90, letni fond še vedno 720 ur;**
- Dela lahko tudi pri več delodajalcih;
- Urna postavka od 1.3.21 - 28.2.22: **min. 5,5 €/h;**
(5,05 €/h, 4,76 €/h);
- Letni dohodek upravičenca **max. 8.235,35 €;**
(7.562,47 €, 7.127,68 €);
- Izplačilo do 18. v mesecu za pretekli mesec;
- Izjema za delo do 10 ur, če se delo nadaljuje v drug mesec;

ZAČASNO ali OBČASNO DELO UPOKOJENCEV po ZUTD - 5:

- **Globe:**
 - Opustitev vodenja dnevne evidence (d.o.o. 6.000 €, s.p.3.000 €, odgovorna oseba 1.000 €);
 - Prekoračitev omejitve začasnega ali občasnega dela; (DD 3.000 €, odg.o.: 500 € + **POZOR - 500 € tudi upravičenec !!!**)
 - Nepredložitev obračuna in neplačilo dajatve v predpisanem roku;
 - Opustitev sklenitve pogodbe o opravljanju ZOD;
 - Sankcionirana je tudi odgovorna oseba;
 - “Olajšave” za manjše delodajalce;
-
- **Novela ZUTD-E: nižje globe za manjše delodajalce;**

PRAVICA DO DENARNEGA NADOMESTILA-1

(63. čl. ZUTD - Zakona o urejanju trga dela):

Pravice do denarnega nadomestila ne more uveljaviti zavarovanec, ki je postal brezposeln **po svoji krivdi ali volji**, npr. če PoZ preneha:

- na podlagi pisnega sporazuma med DD in delavcem;
- redne odpovedi delavca;
- zaradi delodajalčeve redne odpovedi podane delavcu iz krivdnega razloga;
- če je dobil odpoved kot varovana kategorija v nasprotju z zakonom, pa ni zahteval sodnega varstva;
- če v času OR neupravičeno odkloni novo ustrezno zaposlitev za NDL Č, ki jo pri drugem DD ponudi zavod ali prvi DD (**ZUTD-A**);
- če je kot starejši delavec podal pisno soglasje k odpovedi;
- v drugih primerih iz 2. in 3. odst. 63. čl. ZUTD;

PRAVICA DO DENARNEGA NADOMESTILA-2:

Za s.p.-je, je relevanten predvsem 5. odst. 63. člena ZUTD:

„Zavarovanci, ki niso zavarovani na podlagi delovnega razmerja ne morejo uveljaviti pravice do denarnega nadomestila, če odjava iz vseh socialnih zavarovanj ni bila posledica **objektivnih razlogov**, zlasti“:

- dalj časa trajajoče bolezni zavarovanca,
- elementarne nesreče,
- Insolventnosti, stečaja
- večje materialne škode na premoženju zavarovanca,
- izgube poslovnega prostora ali izgube poslovnega partnerja, na katerega je bilo v pretežni meri vezano poslovanje
- in drugi primerljivi objektivni razlogi, npr. poslovanje z minusom, še posebej v povezavi s COVID-19;

TRAJANJE DENARNEGA NADOMESTILA:

Trajanje zavarovanja:

trajanje nadomestila:

• 6 mesecev + < 30 let ZUTD-A	2 meseca
• 10 mesecev do 5 let	3 mesece
• 5 do 15 let	6 mesecev
• 15 do 25 let	9 mesecev
• Nad 25 let	12 mesecev
• <u>Nad 25 let + starejši od 53 (50) let</u>	19 mesecev
• <u>Nad 28 let + starejši od 58 (55) let</u>	25 mesecev

Pogoj: vsaj 10 mesecev zavarovanja v zadnjih 24 mesecih – to velja od 1.1.2021

Prej: 9 mesecev v 24 mesecih

Še prej: min.12 mesecev zavarovanja v zadnjih 18 mes.

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

PONOVNO UVELJAVLJANJE DENARNEGA NADOMESTILA:

V dobo, ki se upošteva za odmero trajanja DN, se pri ponovnem uveljavljanju pravice NE upoštevata:

- zavarovalna doba od katere je bilo DN že odmerjeno in
- doba prejemanja DN.

IZJEMA po ZUTD-A (od 12.04.2013 naprej):

če ima 57 let starosti ali 35 let zavarovalne dobe

PAZI na pojem zavarovalna doba po ZUTD – ni enako kot po ZPIZ-2 !

Tak zavarovanec je pri **ponovnem uveljavljanju pravice do DN** upravičen do DN **od skupne zavarovalne dobe** in ne le od trajanja zadnje zaposlitve oz. druge vrste zavarovanja, npr. s.p.)

(IZJEMA po ZUTD: zavarovanec starejši od 55 let + ima več kot 30 let zavarovalne dobe)

PRAVICA DO PLAČILA PRISPEVKOV:

Zavarovanec, ki mu po izteku DN do izpolnitve minimalnih pogojev za starostno upokožitev manjka **največ eno leto** ter je brezposelna oseba,

je upravičenec do plačila prispevkov za PIZ, toda DN v tem času ne dobiva več.

NOVELA ZUTD-E:

(Ur. list RS, št. 75/2019 z dne 12.12.2019, veljati začelo 27. 12. 2019, razen nekaj izjem)

- največ 3 x letno do 90 ur/mesec;
- skupni letni fond še vedno 720 ur;
- manjše globe za manjše delodajalce;
- minimalno denarno nadomestilo iz 350 € bruto na 530 € bruto;
- kdor ima pogoje za starostno upokožitev ne more prejemati den.nadom.
- DN se ne zniža za 20 %, če se v treh dneh ne prijavi v evidenco b.o.
- 25 m. DN ostane, pogoj strožji: 58 let + 28 let zavar. dobe;
- 19 m DN ostane, pogoj strožji: 53 let + 25 let zavar. dobe;
- gostota zavarovanja za DN 9 m v 24 m ostaja do:

~~do sprejema
Zakon o evidencah...~~

Najkasneje 1.1.2021
10 m v 24 m

Upokožitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

KRATKOTRAJNO DELO - 1:

- **Brezplačno** opravljanje dela max. 40 ur mesečno;
- V mikro družbi ali podjetniku z max. 10 zaposlenimi;

Opravlja ga lahko:

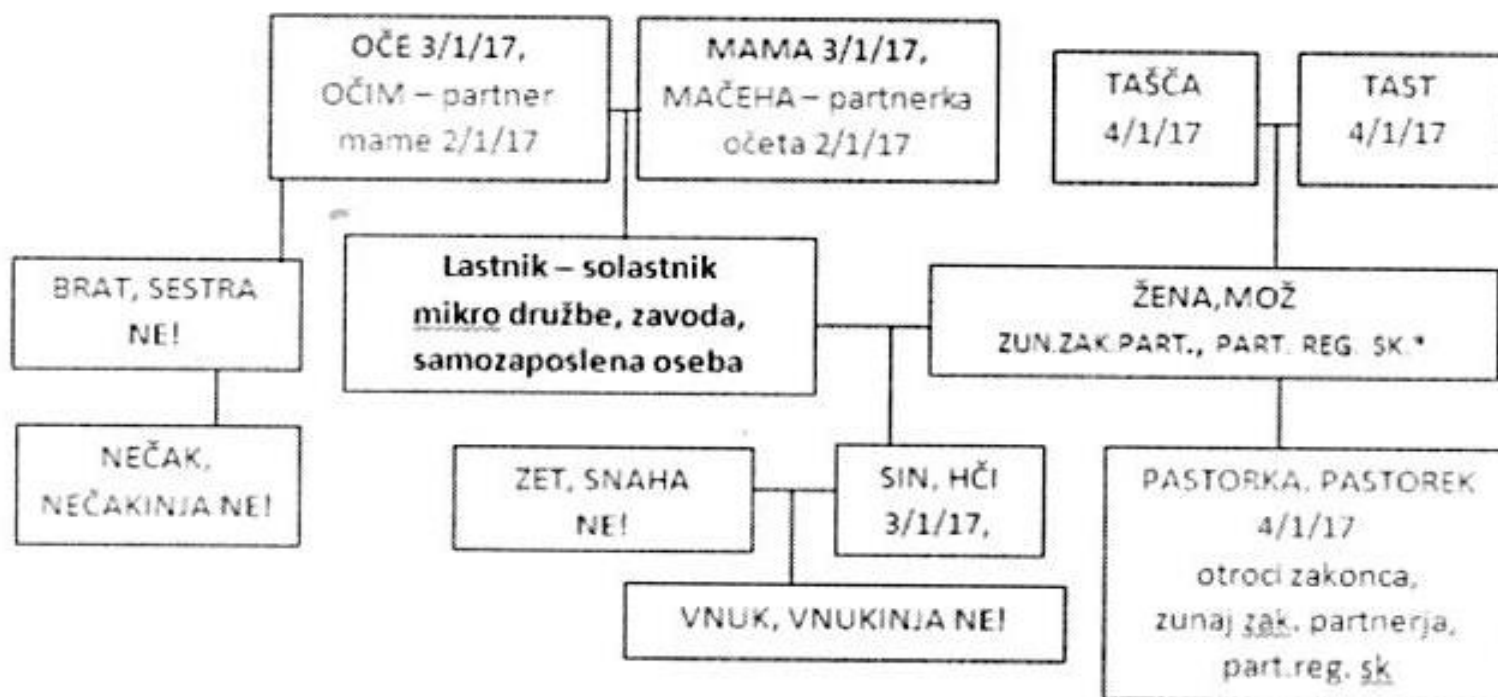
- zakonec ali izvenzakonski partner ali partner v registrirani istospolni skupnosti podjetnika ali (so)lastnika mikro družbe;
- zakonec ali izvenzakonski partner ali partner v registrirani istospolni skupnosti enega od staršev podjetnika ali (so)lastnika mikro družbe;
- oseba s katero je podjetnik ali (so)lastnik v sorodu v ravni vrsti do prvega kolena (otroci, starši);
- Starši in otroci zakonca ali “partnerjev” (so)lastnika ali podjetnika;
- Bratje in sestre, vnuki – NE !!!
- Starost min. 15 let, upoštevanje predpisov varnosti in zdravja ter ZDR o delovnem času, delu mlajših od 18 let...
- Prijava opravljanja kratkotrajnega dela na enoti ZZZS pred opravljanjem tega dela – obrazec M12;

KRATKOTRAJNO DELO - 2:

- Prijavitelj mora v koledarskem mesecu dnevno voditi evidenco o trajanju kratkotrajnega dela;
- Evidenco dnevno podpišeta prijavitelj in oseba, ki opravlja to delo;
- Obrazci o prijavi in evidenco mora prijavitelj sproti in še 2 leti po zaključku opravljanja kratkotrajnega dela hraniti na svojem sedežu in jih predložiti inšpektoratu za delo, če to zahteva;
- **Plačati pavšalne prispevke** za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 5,46 € mesečno;

KRATKOTRAJNO DELO - 3:

Kratkotrajno delo

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOO Krško, 21. 12. 2021

IZ ZAKONA O INŠPEKCIJI DELA:

- 4. člen:

Poleg opravljanja nalog inšpekcijskega nadzora daje **inšpektorat delodajalcem** in delavcem **strokovno pomoč** v zvezi z izvajanjem zakonov in drugih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov iz svoje pristojnosti.

**HVALA ZA POZORNOST IN
AKTIVNO SODELOVANJE !
ZA OSTALA ODPRTA VPRAŠANJA:**

<https://www.svetovanje.si/>
<https://www.ozs.si/postanite-clan>

Dušan Bavec, univ. dipl. prav.

Upokojitveni pogoji in dvojni status v 2022
SPOT Posavje, OOZ Krško, 21. 12. 2021

V primeru dodatnih vprašanj, jih lahko zastavite
organizatorju Območni obrtno-podjetniški
zbornici Krško, na e-naslov: janja.starc@ozs.si

Hvala za pozornost.